

Onweer in de grond

Lesvoorbereiding

Korte omschrijving van de les

Naar aanleiding van het gedicht 'Onweer in de grond' verkennen de leerlingen de effecten van nare gebeurtenissen in hun dagelijks leven (waaronder aardbevingen) en de gevoelens die dit bij hen oproept. De illustraties op het digibord nodigen uit om op te reageren en dagen de leerlingen uit om te vertellen hoe zij omgaan met een spannende, nare of angstaanjagende gebeurtenis.

Doel van de les

- De leerlingen ervaren dat in een kunstwerk een emotie en/of een verhaal verwerkt kan zijn.
- De leerlingen kunnen emoties in een kunstwerk herkennen en benoemen.
- De leerlingen geven vorm aan hun eigen emoties door het maken van een beeld.

Lesspecificaties

Duur

50 minuten

Materialen

- Digibord
- Audiobestanden van aardbevingen <https://earthquake.usgs.gov/education/listen/music/index.php>
- Gedicht 'Onweer in de grond'
- Illustraties bij het gedicht
- Een handtrom, een djembé, of het muziekstuk 'Earthquake' dat geïnspireerd is op het geluid van een aardbeving. <https://www.youtube.com/watch?v=v8Qah9A1vhU>

Vorbereiding

- Lees vooraf het gedicht een paar keer door
  - Zet de illustraties klaar op het digibord (afbeelding 1, afbeelding 2, hele praatplaat)
  - Zet de audiofragmenten klaar op het digibord
  - Zorg dat je het muziekstuk Earthquake bij de hand hebt in het speellokaal of vervang dit door een handtrom of djembé
-

Introductie

5 minuten

Vertel de kinderen dat ze gaan luisteren naar een geluid en dat je benieuwd bent of ze erachter kunnen komen waar het geluid van zou kunnen zijn. Laat het eerste audiobestand horen (The Geysers): Vraag verschillende kinderen te vertellen welke associaties zij hebben bij dit geluid. Herhaal dit met de andere twee audiofragmenten (Mammoth Lakes en Parkfield). Er zijn vast kinderen die 'onweer' noemen. Neem het aan als een van de antwoorden, maar vertel verder nog niets.

Instructie

5 minuten

Zet de eerste illustratie op het digibord en bekijk deze samen met de kinderen.

Stel open vragen, bijvoorbeeld:

- Wat zie je? (Laat de kinderen vrij reageren)
- Waar denk je dat het over gaat?
- Zou je bij deze tekening zelf een kort verhaaltje kunnen bedenken?
- Waar zou het nog meer over kunnen gaan?

Vraag door op antwoorden van de kinderen. Bijvoorbeeld: 'Je zegt....', waaraan zie je dat?' 'Je vertelt....', wat zie je waardoor je dat denkt?'

Doe hetzelfde met de tweede illustratie

Uitvoering 1 (kring)

10 minuten

Voorlezen

Zet nu de hele praatplaat op het digibord en lees het gedicht 'onweer in de grond' voor. Geef de leerlingen een luisteropdracht: Welke dingen zie je op de plaat die je ook hoorde in het gedicht? Wijs tijdens het voorlezen bij iedere nieuwe strofe de illustratie aan die erbij hoort zodat voor de kinderen de koppeling tussen de tekst en de illustraties duidelijk is. Lees het gedicht nog een keer voor. Geef opnieuw een luisteropdracht: Welke dingen uit het gedicht kun je met je lijf laten zien?

Laat de kinderen terugdenken aan de drie geluiden die je eerder liet horen. Als kinderen onweer noemden, koppel je dit terug. Wat ze hoorden is het geluid van een aardbeving en dat klinkt inderdaad als onweer in de grond.

Uitvoering 2 (speellokaal)

20 minuten

Maak een kring en ga zitten. Vertel dat je zelf iedere keer weer schrikt van iets dat plotseling gebeurt. Een donderklap, een lichtflits, een aardbeving. Dat je schrikt merk je aan je lijf. Je kunt trillen, koud zweet voelen, je hart gaat sneller kloppen, je adem gaat vlugger en als je echt heel erg schrikt moet je soms (bijna) huilen. Misschien wil je dan weggrennen, je verstoppert of je heel klein maken. Je kunt je nog een tijdje rot voelen. Laat de kinderen met hun lijf en mimiek uitbeelden hoe schrikken eruit ziet. Vertel dat je ook dingen kunt doen die je troosten en weer blij maken. Pak een handtrom of djembé of zet het muziekstuk 'Earthquake' startklaar. Laat een leerling op het instrument aardbevingsgeluiden maken (of laat een aantal maten van het muziekstuk horen). Zolang het geluid duurt bewegen alle kinderen vrij door de ruimte waarbij ze hun

lijf laten schudden, beven en trillen. Zodra de aardbeving stopt staat iedereen helemaal stil. De leerling die op het instrument speelt kiest een klasgenoot uit die wil vertellen over wat hij/zij doet om getroost te worden en zich weer blij te voelen. (Bijvoorbeeld, naar papa of mama gaan, je knuffel heel stevig vasthouden, met een vriendje spelen, naar muziek luisteren, een spelletje doen, moppen vertellen, dansen en springen etc.)

Afsluiting

15 minuten

Neem de kinderen mee terug naar de klas. Sluit af met een samenvatting van de manieren die de leerlingen noemden om zich beter en vrolijker te voelen.

Voer naar aanleiding van het gedicht en de activiteit in het speellokaal met de kinderen een kort gesprek over hoe het is om te wonen op een aardbeving.

- Wat merkende kinderen ervan in hun dagelijks leven. Kunnen ze vertellen uit eigen ervaring?
- Welke kinderen hebben wel eens een beving hebben gehoord of gevoeld?
- Wat gebeurde er na de beving bijvoorbeeld in relatie tot familieleden of huisdieren?
- Zijn er in de huizen of directe omgeving van de kinderen effecten van de aardbevingen zichtbaar? (scheuren, steigers, reparaties etc.).
- Hoe worden huizen sterker gemaakt?

Herhaal eventueel nog eens het handelingsperspectief na een aardbeving:

- Blijf uit de buurt van ramen, spiegels en buitenmuren.
  - Wees voorzichtig als je kasten opent. Er kunnen zware spullen uitvallen.
  - Loop niet zomaar naar buiten (er kunnen dakpannen of stenen naar beneden vallen).
  - Ben je buiten? Blijf dan uit de buurt van gebouwen met glas of dakpannen (ramen kunnen barsten, dakpannen kunnen naar beneden vallen).
-

Achtergrondinformatie

Copingstrategieën

Hoe mensen omgaan met de effecten van aardbevingen is voor iedereen anders. Sommige mensen ervaren stress en spanning door de onzekerheid die gepaard gaat met de aardbevingen. Anderen halen hun schouders erover op en hebben nergens last van. Voor kinderen geldt dit evengoed als voor volwassenen. De ene leerling vindt het vooral spannend, terwijl de andere leerling zich zorgen maakt over zijn eigen veiligheid en die van zijn familie. Kinderen kunnen last hebben van stress en spanningen door een gespannen sfeer in de thuissituatie. In deze les wordt het onderwerp aardbevingen in klas bespreekbaar gemaakt aan de hand van een gedicht 'onweer in de grond'. Door het op deze manier te framen kunnen kinderen zich er gemakkelijker een beeld bij vormen. Net als onweer is een aardbeving ook iets dat komt en gaat. Beide zijn onvoorspelbaar en daardoor voor sommige kinderen beangstigend. In deze les kunnen kinderen ervaringen met elkaar delen. Minstens zo belangrijk is het bedenken van oplossingen voor de momenten waarop kinderen angst ervaren. Het samen bedenken van wat je kan doen om troost te vinden en je gedachten te verzetten is een belangrijke copingstrategie. Zie voor meer informatie handleiding Aardbevingenwijzer hoofdstuk 2.3 Psychosociale aspecten 5 G's.
